

Grāmata, kura rada atkarību: tās autore jau 31 gada vecumā ir viena no spēcīgākajām un izteiksmīgākajām balsīm vācu literatūrā. Nino Haratišvili meistarīgi vērj kādas gruzīnu dzimtas saviļņojošos likteņus uz 20. gadsimta vēsturisko revolūciju fona. Gadsimta romāns, kas rada lasīt prieku, un stipra sieviete, kura atteikusies no vīriešu sabiedrības likumiem, kas valda viņas dzimtenē. Liels vēsturisks romāns, pilns ar cilvēciskām drāmām – gluži kā pati dzīve.

Norberts Krons, rakstnieks un žurnālists

“Astotā dzīve” ir viens no tiem lielajiem, aizraujošajiem romāniem, kuri, par spīti vētrainajam sižetam, saglabā skaidru stāstījuma līniju un nepazaudē to, arī aizsniedzoties laika tālumā, kā arī paver plašu panorāmu, prasmīgi izmantojot tajā katru detaļu. Šī stāstījuma veida iespāids ir satriecošs, spriedze tiek meistarīgi noturēta, valoda ir izteiksmīga, svaiga un nesamākslota.

Tilmans Šprekelsens, rakstnieks un redaktors

Gada romāns: Nino Haratišvili krāšņā valodā stāsta par mīlu un naidu, par komunisma augšupeju un krišanu – un par slepenu karstās šokolādes recepti, kas zināma vienīgi dzimtas sievietēm.

Sebastians Hammelēle, *Der Spiegel* kultūras nodaļas vadītājs

Nino Haratišvili, pārvērtusies par stāstītāju Nizu, lido cauri vēsturei. Viņa stāsta te pasakas stilā, te brutāli reālistiski. Un beigās lasītājs jau gandrīz jūtas kā daļa no šī stāsta, kā romāna tēls – vai arī izjūt romāna tēlus kā reālās dzīves daļu.

Nino Haratišvili dāvā literatūrai dažus neticami lielus un lieliskus sievietu tēlus. Šīs sievietes mājo pilis, valkā vīriešu apģērbu, valda pār vīriešiem, mīl sievietes, ir bezgala nežēlīgas, stipras savās kaislībās un ciešanās. Nino Haratišvili ir no jauna izstāstījusi Eiropas vēsturi kā dzimtas vēsturi. Gada romāns Vācijā. Fenomenāli!

Folkers Veidermans, rakstnieks un literatūrkritiķis

Nino Haratischwili

DAS ACHTE

LEBEN

(FÜR BRILKA)

Nino Haratišvili

ASTOTĀ  
DZĪVE  
(BRILKAI)

No vācu valodas tulkojusi  
Silvija Brice



821.112.2-31

Ha 490

**Nino Haratischwili**

**DAS ACHTE LEBEN (FÜR BRILKA)**

Copyright © Frankfurter Verlagsanstalt GmbH, Frankfurt am Main 2014

Published by agreement with agentur literatur Gudrun Hebel, Berlin.

Cover design © Julia Bührle-Nowikowa

**Nino Haratišvili**

**ASTOTĀ DZĪVE (BRILKAI)**

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projekta vadītāja *Una Orinska*

*Tulkotājas redakcijā*

Korektore *Elīna Strautiņa*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Maketētāja *Dace Polkmane*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-873.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.<sup>1</sup> pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Silvija Brice, 2024

© Mākslinieciskais noformējums, izdevums latviešu valodā,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2024

ISBN 978-9934-32-615-8

*Valda laiki, nevis karaļi.*

Gruzīnu sakāmvārds



*Manai vecmāmiņai,  
kura uzdāvināja man 1000 stāstu un vienu dzejoli.  
Manam tēvam,  
kurš atstāja man pilnu somu ar jautājumiem.  
Un manai mātei,  
kura man pateica, kur lai meklēju atbildes.*





## PROLOGS

### jeb AIZMIRŠANAS PARTITŪRA

2006

Patiesībā šim stāstam ir vairāki sākumi. Man ir grūti izšķirties par vienu. Jo tie visi rada *sākumu*.

Šo stāstu varētu sākt veclaicīga Berlīnes nama dzīvoklī – bez jebkāda dramatisma un ar diviem kailiem augumiem gultā. Ar divdesmit septiņus gadus vecu vīrieti, nežēligi talantīgu mūziķi, kurš patlaban nodarbojas ar to, ka izšķiež savu talantu untumiem, neremdināmām alkām pēc tuvības un alkohola. Taču stāstu var sākt arī ar divpadsmitgadīgu meiteni, kura nolemj pateikt skaļu NĒ! tai pasaulei, kurā dzīvo, un meklēt citu sākumu sev un savam stāstam.

Vai arī – var atgriezties tālu jo tālu, pie saknēm, un sākt tur.

Vai arī – stāstu var iesākt ar visiem trim sākumiem reizē.

Tajā mirklī, kad Amans Barons, lielākoties dēvēts vienkārši par Baronu, atzinās man, ka neizturami briesmīgi, nepanesami viegli, drausmīgi skaļi un neizsakāmi klusi mīl mani – un šī mīlestība ir nedaudz sirgstoša, novājināta, zaudējusi ilūzijas un tēloti skarba –, mana divpadsmitgadīgā māsasmeita Brilka Amsterdamā atstāja viesnīcu un devās dzelzceļa stacijas virzienā. Viņai tikpat kā nebija skaidras naudas, līdzī bija tikai maza sporta soma un rokā tunča sendvičs. Viņa gribēja tikt uz Vīni un nopirka lētu nedēļas nogales biļeti, ar kuru varēja braukt tikai ar gausajiem reģionālās satiksmes vilcieniem. Viesnīcas reģistratūrā viņa bija atstājusi zīmīti, kurā rakstīja, ka negrasās atgriezties dzimtenē kopā ar deju truppu un ka ir vēltīgi viņu meklēt.

Tieši tajā mirklī es aizsmēķēju cigareti, un man uznāca klepus lēkme – pa daļai aiz satricinājuma par to, ko dzirdēju, un pa daļai tāpēc, ka biju aizrijusies ar dūmiem. Amans, kurš nekad nesauca sevi par Baronu, tūdaļ piesteidzās klāt, ieblieza man pa muguru tik stipri, ka aizsītās elpa, un apjucis skatījās manī. Kaut gan viņš bija tikai četrus gadus jaunāks par mani, es jutos vecāka par gadu desmitiem, turklāt patlaban biju ceļā uz to, lai kļūtu par traģisku tēlu. To gan neviens īpaši nemanīja, jo nu jau es biju iemācījusies meistarīgi maldināt.

Viņa sejas izteiksmē es izlasīju vilšanos – pēc savas atzīšanās viņš nebija gaidījis tādu reakciju. It sevišķi tāpēc, ka bija piedāvājis kopīgi doties tur neļā pēc divām nedēļām.

Ārā sāka smidzināt lietus, bija jūnijs, silts vakars ar bezsvara mākoņiem, kas rotāja debesis kā sīki vates kumšķīši.

Kad biju pārcietusi klepus lēkmi un Brillka bija iekāpusi savas odisejas pirmajā vilcienā, es atrāvu vaļā balkona durvis un krišus atkritu uz dīvāna. Man bija sajūta, ka es smoku.

Es dzīvoju svešā zemē, biju pārtraukusi sakarus gandrīz ar visiem cilvēkiem, kurus reiz biju mīlējusi un kuri agrāk bija man kaut ko nozīmējuši, un tagad pildīju viesprofesores amatu, kas gan nodrošināja man iztiku, bet kam nebija nekāda sakara ar to, kas esmu.

Tajā vakarā, kad viņš man pateica, ka kopā ar mani *grib kļūt normāls*, manas nelaiķes māsas vienīgā meita Brillka brauca uz Vīni, kuru bija iztēlojusies par savu otro dzimteni, par savu personisko utopiju, un tas viss, tikai pateicoties saiknei ar mirušo sievieti. Šo mirušo sievieti – manu vectanti, Brillkas vecvectanti – Brillka savā fantāzijā bija padarījusi par varoni. Viņa plānoja Vīnē iegūt savas vecvectantes dziesmu izmantošanas tiesības.

Un, sekodama pa pēdām šim rēgam, viņa cerēja rast pestīšanu un galīgo atbildi uz milzīgo tukšumu sevī. Taču to visu es tolaik vēl nenojautu.

Pēc tam kad biju apsēdusies uz dīvāna un paslēpusi seju plaukstās, pēc tam kad biju izberzējusi acis un, cik vien ilgi iespējams, vairījusies no Amana skatiena, es sapratu, ka atkal būs jāraud, bet ne tagad, ne šajā mirklī, kad Brillka pa vilciena logu raudzījās garāmslīdošajā *vecajā, jaunajā* Eiropā un pasmaidīja pirmo reizi kopš ierašanās vienaldzības kontinentā. Nezinu, kas lika viņai pasmaidīt, atstājot Amsterdamu ar tās mazajiem tiltiņiem, taču tas vairs nav svarīgi. Galvenais ir tas, ka viņa smaidīja.

Man būs jāraud, es nodomāju tieši tajā mirklī. Lai neraudātu, es pagriezos, iegāju guļamistabā un atgūlos. Amanu nevajadzēja gaidīt ilgi, tādas skumjas kā viņējās var dziedēt ļoti ātri, ja piedāvā dziedēšanu ar miesu – it sevišķi, ja slimniekam ir divdesmit septiņi gadi.

Ar skūpstu es atmodināju sevi no sava Ērkšķrozītes miega.

Un, kad Amans nolika galvu man uz vēdera, mana divpadsmitgadīgā māsasmeita atstāja Nīderlandi un šķērsoja Vācijas robežu, sēdēdama kupejā, kur oda pēc skārdeņu alus un vientulības, kamēr daudzu simtu kilometru attālumā viņas tante, neko nenojauzdama, tēloja mīlestību divdesmit septiņus gadus vecai ēnai. Brillka brauca caur Vāciju, cerēdama, ka tiek uz priekšu.

Pēc tam kad Amans bija iemidzis, es piecēlos, aizgāju uz vannas istabu, apsēdos uz vannas malas un sāku raudāt. Ar gadu simteņu asarām es apraudāju tēloto mīlestību un ilgošanos ticēt vārdiem, kuri reiz tik stipri ietekmējuši manu dzīvi. Es iegāju virtuvē, aizsmēķēju cigareti un stingi skatījos pa logu. Lietus bija mitējies, un es nez kāpēc zināju, ka pašlaik kaut kas notiek, kaut kas ir sācies, kaut kas ārpus šī dzīvokļa ar augstajiem griestiem un bārenīgajām grāmatām. Ar daudzajām lampām, ko biju tik cītīgi krājusi kā aizvietojumu debesīm, kā patiesās gaismas ilūziju. Kā sava personiskā tuneļa apgaismojumu. Taču tunelis bija palicis, gaismas bija spējušas mierināt mani tikai īsu brīdi, tikai pārejoši.

Varbūt vajag pateikt arī to, ka Brilka bija ļoti gara meitene, gandrīz divas galvastiesas garāka par mani (tas nav nekas īpašs, ņemot vērā manu mazo augumu), ar ļoti īsi apcirptiem matiem kā puikam un ar Lenona brillītēm, ģērbusies vecos džinsos un rūtainā flaneļa kreklā, ar ideāli apaļām kakao pupiņu acīm, kas allaž meklēja zvaigznes, un ar bezgalīgi augstu pieri – aiz kuras glabājās daudz slepenu bēdu. Viņa nupat bija aizbēgusi no savas deju trupas, kas uzstājās vieskoncertā Amsterdamā; viņa dejoja vīriešu lomas, jo mūsu dzimtenes tautiskajām, maigajām sieviešu dejām bija mazliet par spilgtu, par lielu, par drūmu. Pēc ilgas lūgšanās viņai visbeidzot atļāva uzstāties vīriešu kostīmā, ar visiem sparīgajiem dejassoļiem un žestiem; pērnajā gadā viņas garā bize bija kritusi par upuri šai atļaujai.

Viņa drīkstēja virpuļot uz ceļgaliem un atainot zobenu cīņu, tas viņai vienmēr bija padevis labāk nekā plūstošās, sapņainās sieviešu kustības. Viņa dejoja un dejoja no visas sirds, un, kad nu viņai bija piešķirta solo partija, ko rādīt holandiešu publikai, jo deja viņai padevās lieliski, daudz labāk nekā puisiem, kuri sākumā bija par viņu vīpsnājuši, Brilka pameta trupu un devās meklēt atbildes, kuras viņai nespēja sniegt arī deja.

Nākamajā vakarā man piezvanīja māte, kura ikreiz piedraudēja, ka nomirstot, ja es drīz neatgriezīšoties dzimtenē, no kuras biju aizbēgusi pirms daudzziem gadiem. Drebošā balsī viņa man pavēstīja, ka esot pazudis “bērns”. Tikai pēc laba brīža es apjēdzu, par kādu bērnu ir runa un kāds tam visam sakars ar mani.

– Tā, vēlreiz – tieši kur viņa bija?

– Amsterdamā, kas tev ir, velns parāvis? Vai tu nemaz neklausies? Vakar viņa ir aizmukusi un atstājusi zīmīti. Man zvanīja trupas vadītāja. Viņi ir visur izmeklējušies un...

– Paga, paga, paga. Kā vienpadsmitgadīga meitene var pazust no viesnīcas, it sevišķi, ja viņa...

– Viņai ir divpadsmit gadu. Novembrī apritēja divpadsmit. Tu, protams, esi to aizmirsusi. Kā gan citādi.

Es dziļi ievilku cigaretes dūmu un sagatavojos sodībai, kas mani gaidīja. Jo, spriežot pēc mātes balss, man tik drīz neizdosies izsprukt no tā visa un pazust: mana vismiļākā nodarbošanās pēdējos gados. Es saņēmu dūšu, lai uzklausītu obligātos pārmetumus, kuru nolūks bija darīt man zināmu, cik slihta meita un neizdevies cilvēks es esmu. To es lieliski zināju arī bez mātes teikšanas.

– Nujā, viņai jau ir divpadsmit gadu, man bija piemirsies, bet tas neko nemaina. Vai policijai ir ziņots?

– Jā, kā tad tu domā? Viņu meklē.

– Tad jau atradīs. Viņa ir maza, izlutināta meitene, droši vien ar tūristu vīzu, un viņu...

– Vai tev vispār ir kaut jēl kripata cilvēcības?

– Atvaino. Es tikai mēģinu skaļi domāt.

– Jo ļaunāk, ja tavas domas ir šādas.

– Mammu!

– Viņi man piezvanīs. Augstākais, pēc stundas, tā viņi solīja, un es lūdzu Dievu, lai viņu atrod, atrod ātri. Un tad es gribu, lai tu aizbrauc uz turieni, kur nu viņa būs, diez cik tālu jau nebūs tikusi, un es gribu, lai tu viņu savāc.

– Es...

– Viņa ir tavas māsas meita. Un tu viņu savāksi. Apsoli man!

– Bet...

– Apsoli!

– Ak Dievs. Nu labi.

– Un neņem mutē Dieva vārdu!

– Tagad es vairs nedrīkstu pat sacīt “ak Dievs”, vai?

– Tu aizbrauksi viņai pakaļ. Un pēc tam iesēdināsi viņu lidmašīnā.

Tajā pašā naktī Brillu atrada mazā Austrijas pilsētiņā netālu no Vīnes. Tur viņa gaidīja nākamo vilcienu. Austriešu policisti viņu pamanīja un aizveda uz iecirkni. Māte pamodināja mani un pavēstīja, ka man jābrauc uz Mēdlingu.

– Uz kurienu?

– To pilsētu sauc Mēdlinga. Pieraksti.

- Iztikšu.
- Tu tak pat nezini, kas šodien par dienu.
- Es pierakstīšu! Kur, pie velna, tas ir?
- Netālu no Vīnes.
- Un kas viņai tur pazudis?
- Viņa acīmredzot ir gribējusi tikt uz Vīni.
- Uz Vīni?
- Jā, uz Vīni. Jādomā, tu zini tādu vietvārdu.
- Es sapratu.
- Un paņem līdzi savu personas apliecību. Viņi zina, ka bērnam pakal atbrauks tante. Un ir pierakstījuši tavu vārdu.
- Vai tie nevar vienkārši iesēdināt viņu lidmašīnā?
- Niza!
- Labi, labi, es jau ģērbjos. Viss kārtībā.
- Un piezvani man, tiklīdz būsi viņu atradusi.

Māte nometa klausuli.

Tā sākas šis stāsts.

Kāpēc Vīne? Kāpēc tas viss pēc nakts, kurā biju bēgusi no asarām? Tam visam bija savs iemesls, taču tad šis stāsts man būtu jāiesāk pavisam citā vietā.

Mani sauc Niza. Manā vārdā ir ietverts vēl viens vārds, kas mūsu dzimtajā valodā nozīmē “debesis”. *Za*. Varbūt mana līdzšinējā dzīve ir aizritējusi, meklējot šīs debesis, kas man jau kopš dzimšanas dotas līdzī kā solījums. Manu māsu sauca Dārija. Viņas vārdā ir ietverts vārds “haoss”. *Aria*. Savandīt, uzvandīt, izārdīt un vairs nesakārtot. Man ir pienākums pret viņu. Man ir pienākums pret viņas haosu. No sākta gala man ir bijis pienākums meklēt savas debesis viņas haosā. Bet varbūt runa gluži vienkārši ir par Brillku. Par Brillku, kuras vārds manas bērnības valodā nenozīmē neko. Vārds bez apraksta un bez stigmatas. Šo vārdu Brillka deva sev pati un neatlaidīgi pieprasīja, lai viņu sauc šādi, līdz beigu beigās visi aizmirsu viņas īsto vārdu.

Un, kaut gan nekad neesmu to tev teikusi: tik labprāt, tik neizsakāmi labprāt es palīdzētu tev, Brillka, uzrakstīt tavu stāstu citādi un no jauna. Lai to ne vien pateiktu, bet arī varētu pierādīt – tādēļ es rakstu visu šo. Vienīgi tādēļ.

Par šīm rindiņām es varu pateikties gadsimtam, kas ir apkrāpis un izmuļkojis visus tos, kuri cerēja. Par šīm rindiņām es varu pateikties ilgstošai nodevībai, kas gūla pār manu dzimtu kā lāsts. Par šīm rindiņām varu

pateikties savai māsai, kurai nekādi nespēju piedot par to, ka tajā naktī viņa aizlidoja bez spārniem; savam vectēvam, kuram mana māsa izrāva sirdi; savai vecvecmāmiņai, kura astoņdesmit triju gadu vecumā dejoja ar mani *pas de deux*; savai mātei, kura meklēja Dievu... Par šīm rindiņām es varu pateikties Miro, kurš inficēja mani ar mīlestību kā ar indi; varu pateikties savam tēvam, kuru man nebija lemts iepazīt pa īstam; varu pateikties kādam šokolādes fabrikantam un baltsarkanam virsleitnantam; cietuma kamerai, arī operāciju galdam klases telpas vidū, grāmatai, kuru es nekad nebūtu uzrakstījusi, ja... Par šīm rindiņām es varu pateikties bezgalīgi daudzām izlietām asarām, varu pateikties sev – tai, kura atstāja dzimteni, lai atrastu pati sevi, tomēr zaudēja sevi arvien vairāk; taču vispirmām kārtām par šīm rindiņām es varu pateikties tev, Brilka.

Es pateicos tev par tām, jo tu esi pelnījusi astoto dzīvi. Jo mēdz sacīt, ka skaitlis astoņi ir pielīdzināms bezgalībai, straumei, kas mūžīgi atgriežas. Es dāvinu tev savu astotnieku.

Mūs vieno gadsimts. Sarkans gadsimts. Uz mūžību un astotnieku. Tagad ir tava kārta, Brilka. Esmu adoptējusi tavu sirdi. Savējo esmu aizsviedusi prom. Pieņem manu astotnieku.

Tu esi burvju bērns. Jā, esi. Izlauzies jel cauri debesīm un haosam, izlauzies cauri mums visiem, izlauzies cauri šīm rindiņām, izlauzies cauri rēgu pasaulei un reālajai pasaulei, izlauzies cauri mīlestības un ticības spoguļattēlam, sāisini centimetrus, kuri vienmēr šķīruši mūs no laimes, izlauzies cauri liktenim, kas nebija liktenis.

Izlauzies cauri man un sev.

Izdzīvo visos karos. Šķērso visas robežas. Es veltīju tev visus dievus un visus rožukroņus, visas sadedzināšanas, visas cerības, kam nocirsta galva, visus stāstus. Izlauzies tiem cauri. Jo tev ir vajadzīgie līdzekļi, Brilka. Astotnieks – domā par to. Šajā skaitlī mēs visi mūžam būsime saausti kopā un mūžam varēsim klausīties cits citā, cauri gadu simteņiem.

Tu to spēsi.

Esi viss, kas mēs bijām un nebijām. Esi leitnants, virves dejojāja, matrozis, aktrise, kinorežisors, pianiste, mīļotā, māte, medicīnas māsa, rakstniece, esi sarkanbalta vai zila, esi haoss un debesis, esi viņi un es un neesi tas viss, un, galvenais, dejo neskaitāmus *pas de deux*.

Izlauzies cauri šīm stāstam un atstāj to sev aiz muguras.

Es piedzimu 1973. gada 8. novembrī ciema slimnīcā, kuru nav vērts pieminēt, netālu no Tbilisi Gruzijā.

Tā ir maza zeme. Un arī skaista, tur es neko nevaru iebilst, un man piekri-  
tīsi pat tu, Brilka. Tur ir kalni un akmeņains Melnās jūras krasts. Pēdējā  
gadsimta laikā krasts gan ir mazliet sarucis, pateicoties tam, ka ir bijis tik  
daudz pilsoņkaru, muļķīgu politisku lēmumu, naida pilnu konfliktu, tomēr  
skaista daļa no šī krasta vēl ir saglabājusies.

Tu, Brilka, lieliski zini šo leģendu, tomēr šeit es vēlētos to īsi pieminēt, lai  
paskaidrotu tev, kāds ir mans nolūks; šī leģenda stāsta, ka mūsu zeme ir  
radusies šādi.

Kādā skaistā, saulainā dienā Dievs sadalīja paša radīto zemeslodi atsevišķās  
valstīs (tas būs noticis jau ilgi pirms Bābeles torņa būves) un sarīkoja  
gadatirgu, kurā visi ļaudis skaļi klaigāja, pārspēdami cits citu, lai iemantotu  
Dieva labvēlību, cerēdami šādi tikt pie vislabākā zemes gabaliņa (man šķiet,  
itāļiem vislabāk padevās māksla atstāt iespaidu, bet čukči to lāgā nepie-  
prata). Pēc garas dienas zeme bija sadalīta daudzās valstīs, un Dievs bija  
noguris. Tomēr viņš – vieds kā allaž –, protams, bija pietapījis sev tādu kā  
atvaļinājuma vietu, visskaistāko zemes gabaliņu: bagātu ar upēm, ūdens-  
kritumiem, sulīgiem augļiem un – to viņš būs nojautis – ar vislabāko vīnu  
pasaulē. Un, kad ļaudis gaidpilnā satraukumā bija devušies ceļā uz savu  
jauno dzimteni, Dievs vēlējās atpūsties ēnaina koka pakājē, kur ieraudzīja  
guļam un krācam kādu vīru (noteikti ūsainu, ar omulīgi resnu vēderu, vis-  
maz tā es vienmēr esmu viņu iztēlojusies). Šis vīrs nebija bijis klāt zemes  
dalīšanā, un Dievs par to nobrīnījās. Pamodinājis vīru, viņš jautāja, ko tas  
šeit darot un kāpēc neinteresējoties par savu paša zemi. Vīrs lādzīgi pasmai-  
dīja (varbūt jau bija nobaudījis vienu divas glāzītes sarkanvīna) un atbildēja  
(leģendai ir dažādas versijas, bet vienosimies par šo), ka esot apmierināts  
arī tāpat, saule spīdot, diena esot brīnišķīga, un viņam būšot pa prātam  
tas, kas Dievam palicis pāri. Un Dievs, labsirdīgs kā allaž, pārsteigts par šī  
vīra miermīlību un godkārīgas centības trūkumu, uzdāvināja viņam savu  
atvaļinājuma paradīzi, tātad – Gruziju, to zemi, kurā esi dzimusi tu, Brilka,  
tāpat arī es un vairums no tiem, par kuriem vēstīšu mūsu stāstā.

Ko es ar to gribu teikt: paturi prātā, ka šī miermīlība (citiem vārdiem  
sakot – laiskums) un godkārīgas centības trūkums (argumentu trūkums)  
mūsu valstī tiek uzskatītas par patiesi cildenām īpašībām. Paturi prātā arī  
to, ka dziļa identificēšanās ar Dievu (protams, ar pareizticīgo Dievu un ne  
ar kādu citu) neattur šīs zemes ļaudis ticēt visam, kas ir kaut vai mazlietiņ  
pasakains, noslēpumains vai leģendārs – un tai nekādā gadījumā nav jābūt  
tikai Bībelei vien.

Tie ir milži kalnos, mājas gari, ļaunā acs, kas var iegrūst cilvēku nelaimē, melni kaķi, kas nes sev līdzī lāstu, kafijas biezumam spēks, patiesība, ko var atklāt vienīgi kārtis (tu pati taču stāstīji, ka mūsdienās ļaudis pat liekot apslācīt ar svētīto ūdeni savas jaunās mašīnas, lai pasargātos no avārijām).

Šī zeme, kādreizējā zelta Kolhīda, kas bija spiesta atdot grieķiem mīlestības noslēpumu zelta aunādas veidolā, jo tā pavēlēja ķēniņmeita Mēdeja, ietiepīga un iemīlējusies līdz neprātam.

Šī zeme, kas savos iedzīvotājos atbalsta tādas patīkamas īpašības kā svētuma kārtā ieceltā viesmīlība un tādas mazāk patīkamas īpašības kā laiskums, oportūnisms un konformisms (ļaužu vairākums to nepavisam neuzlūko šādi – arī šajā ziņā mēs abas esam vienprātis).

Šī zeme, kuras valodā nav dalījuma dzimtēs (un tas nekādā gadījumā nav jāpielīdzina līdztiesībai).

Zeme, kurai iepriekšējā gadsimtā pēc 135 gadiem, pavadītiem carisma un Krievijas patronātā, precīzi četrus gadus izdevās veidot demokrātiju, līdz beigu beigās to atkal gāza lielākoties krievu, bet arī gruzīnu boļševiki un proklamēja šo zemi par Gruzijas Sociālistisko republiku un līdz ar to par Padomju Savienības sastāvdaļu.

Šajā *savienībā* Gruzija palika nākamajos septiņdesmit gadus.

Sekoja vairāki apvērsumi, asiņaini apspiestas demonstrācijas, daži pilsoņkari un visbeidzot senilgotā demokrātija, lai gan šis apzīmējums ir un paliek skatpunkta un traktējuma jautājums.

Es uzskatu, ka mūsu zeme var būt ļoti komiska (ar to es gribu teikt, ka ne tikai traģiska vien). Un ka mūsu zemē ir ļoti labi iespējams arī aizmirst, un tas iet rokrokā ar spēju izstumt no apziņas. Izstumt no apziņas savas brūces, savas kļūdas, kā arī netaisnīgi nodarītas sāpes, apspiešanu, zaudējumus. Un tomēr ļaudis paceļ glāzes un smejas. Tas man šķiet iespaidīgi, patiešām, ņemot vērā visu neiepriecinošo, ko sev līdzī atnesis iepriekšējais gadsimts un no kā sekām cilvēki cieš līdz pat šai dienai (kaut gan es jau dzirdu, ka šeit tu sāc iebilst!).

Tā ir zeme, no kuras nākuši ne vien 20. gadsimta lielie bendes, bet arī daudzi brīnišķīgi cilvēki, kurus es personiski esmu ļoti mīlējusi un mīlu. Daži no viņiem ir aizbēguši, daži ir apmaldījušies meklējumos, dažu vairs nav starp dzīvajiem, daži ir atgriezušies, daži savas zelta dienas jau atstājuši pagātnē vai vēl cer uz tām, taču vairumu no viņiem nepazīst neviens.

Zeme, kura līdz šai baltai dienai apraud savu Zelta laikmetu starp 10. un 13. gadsimtu un cer reiz atgūt kādreizējo spozmi (jā, progress mūsu zemē vienlaikus allaž nozīmē arī regresu).



Tradīcijas šķiet kā blāva atblāzma no saviem agrākajiem laikiem. Tieksme pēc brīvības līdzinās bezjēdzīgiem nezināmu krastu meklējumiem, jo – sevišķi šajos pēdējos astoņpadsmit gados – mēs pat neesam spējuši vienoties par to, kas īsti jāsaprot ar vārdu “brīvība”.

Un tā nu šī zeme, kurā pirms trīsdesmit diviem gadiem esmu piedzimis, es, ir gluži kā ķēniņš, kurš ar mirdzošu kroni galvā un ar greznu mantiju ap pleciem joprojām sēž tronī, dod pavēles un rīkojumus – neapjauzams, ka viss galms sen ir aizbēdzis un viņš ir palicis viens.

Netaisi nepatikšanas – tā skan augstākais bauslis šajā zemē. To tu man reiz pateici mūsu braucienā, un es to ielāgoju (esmu ielāgojusi visu, Brilka, ko tu man pateici mūsu braucienā). Un es vēl papildināšu šo domu:

Lūdzams, dzīvo tāpat, kā dzīvojuši tavi vecāki, reti esi viens, vislabāk neesi viens nekad. Vienatne ir bīstama un nelietderīga. Šī zeme dievina kopību un neuzticas vienpatim. Parādies grupās, draugu lokā, ģimeniskos saietos un interešu kopās – vienatnē tev ir maza vērtība.

Vairojies; mēs esam maza zeme, un mums jāturpina pastāvēt, – šis bauslis ir līdzvērtīgs pirmajam bauslim. Vienmēr lepojies ar savu zemi, nekad neaizmirsti savu valodu, un lai sveša valsts – vienalga, kura, – tev šķiet skaista, aizraujoša un interesanta, bet nekad, nekad, nemūžam ne labāka par tavu dzimteni.

Citu tautību cilvēkos vienmēr atrodi tādas savdabības un īpašības, kas Gruzijā būtu, maigi izsakoties, skandalozas, un uztraucies par tām: skopums vispār (tātad – nevēlēšanās iztērēt visu savu naudu kopības labā), viesmīlības trūkums (tātad – nevēlēšanās pārkārtot visu savu dzīvi ikreiz, kad ierodas ciemiņi), vājā gatavība dzert un ēst (tātad – nespēja piedzerties, līdz krīti no kājām), muzikālo dotību trūkums, – tādas būtu šīs īpašības.

Sliecies būt atvērts, iecietīgs un saprotošs, izrādi interesi par citām kultūrām, ja vien tās ciena un aizvien apliecina to, cik īpaša un vienreizēja ir tava dzimtene.

Esi (pēdējos astoņpadsmit gados – atkal) dievbijīgs, ej baznīcā, neapšaubi neko, kam ir sakars ar pareizticīgo baznīcu; nedomā patstāvīgi, pārmet krustu ikreiz, kad ieraugi dievnamu (tas ir ļoti *en vogue*, tu teici!), tātad apmēram desmittūkstoš reižu dienā, ja atrodies galvaspilsētā. Nekritizē neko tādu, kas ir svēts, – proti, apmēram visu, kam ir jebkāds sakars ar šo zemi.

Esi priecīgs un pacilāts, jo tāda ir šīs zemes mentalitāte, un mūsu saulainajā Gruzijā nevienam nepatīk sadrūmušie. Arī to tu noteikti lieliski zināsi.